

Netherlands Enterprise Agency

Geothermal Energy in the Netherlands

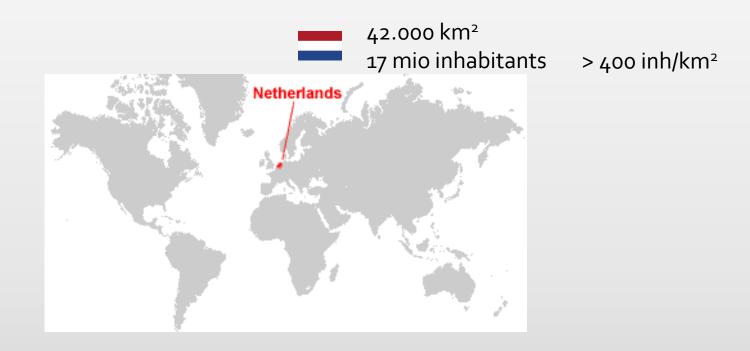
Paul Ramsak - Netherlands Enterprise Agency / RVO IRENA Webinar 'Energy Solutions for Cities of the Future', May 14th 2020

paul.ramsak[at]rvo.nl

Developing enabling frameworks for geothermal heating

The case of The Netherlands (NL)

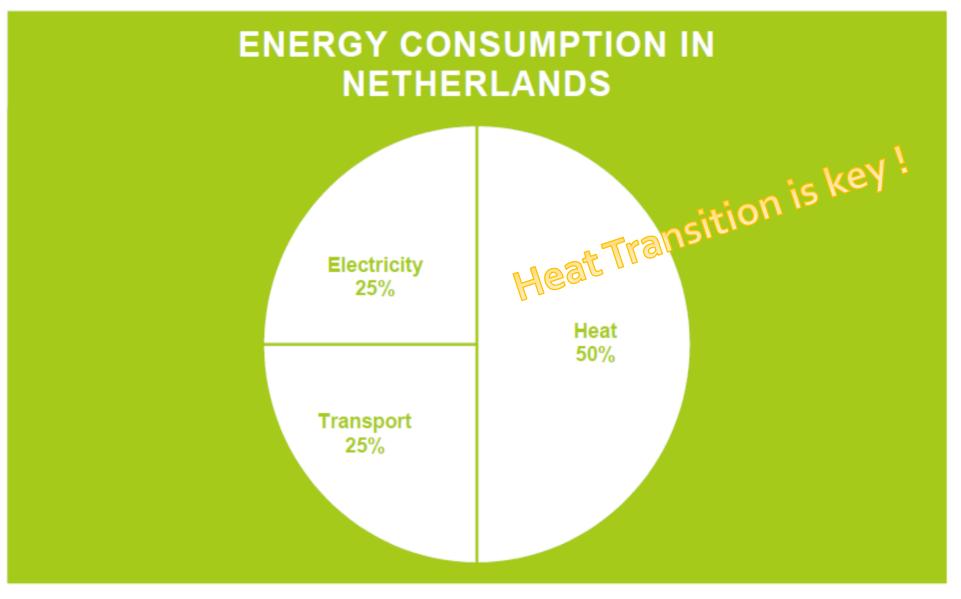

Content

- intro
- a heating & cooling transition
- a country perspective: the case of The Netherlands
- enabling frameworks & instruments
- a (joint) way forward ?

Source: Phil Vardon, TUD https://www.youtube.com/watch?v=_a6KKQ6y6f8

2007 Geothermal MineWater Heerlen propelling the Energy transition

Geothermal Energy in The Netherlands 2007 Geothermal Tomatoes – Bleiswijk (NL)

ienten

verhalen

el Onderwerpen

Subsidies & Financiering Digitaal indienen

Home / Actueel / Nieuws / Eerste oogst aardbeien geteeld met aardwarmte

Eerste oogst aardbeien geteeld met aardwarmte

Gepubliceerd op: 20 maart 2015 | Gewijzigd op: 20 maart 2015

Op 14 maart zijn in de Koekoekspolder bij IJsselmuiden heel bijzondere aardbeien geoogst. Deze aardbeien zijn namelijk de eerste aardbeien ter wereld die geteeld zijn met aardwarmte.

De aardbeien komen van aardbeienteler Kalter Aardbeien. De aardbeienkas wordt sinds kort verwarmd door aardwarmte uit het project Koekoekspolder ™. Het bedrijf heeft hierdoor geen aardgas of andere fossiele brandstof meer nodig.

Lees ook het artikel '<u>Eerste aardwarmte aardbeien ter wereld geplukt in de</u> Koekoekspolder ^{C2}' op de website AGF.nl.

first Geothermal strawberries 2015

Zoeken

In opdracht van

Ministerie van Economische Zaken

Zie ook

> Beleid Bodemenergie/Aardwarmte
 > Financiële ondersteuning
 > Financiële regelingen warmte en koude

Kabinet wil af van gasverwarming AP 214/2015

Minister Kamp praat vandaag Kamer bij

DEN HAAG Het kabinet wil dat Nederland zo snel mogelijk minder afhankelijk wordt van aardgas uit Groningen. Huizen moeten in de nabije toekomst voor een groot deel worden verwarmd door restwarmte en warm water uit de aarde.

HANNEKE REULTJES

In veel steden is het gasnet aan renovatie toe. Om te voorkomen dat daar onnodig veel geld in wordt gestoken, kiest het kabinet nu al voor een overstap naar alternatieven voor gas. Dat schrijft minister Henk Kamp van Econor i che Zaken vandaag aan de T Kamer in zijn Warmtevisie,

Van alle energie die in Noderland wordt opgewekt, wordt 60 procent gebruikt om huizen te verwarmen, een warme douche te nemen en af te wassen. In vrijwel heel Nederland wordt daar nu gas voor gebruikt, terwijl de garcor- wordt geleverd aan huishoudens. raad krimpt en de gaskraan 🗽 🖌 🕒 🖓 t kan niet via het bestaande netmende jaren steeds verder wordt werk: er moet een nieuw stelsel

In de tuinbouw en industrie wordt veel warmte opgewekt, bijvoorbeeld als bij de productie hoge temperaturen nodig zijn. De warmte die

na zo'n proces overbliift, 0000 ant pa pe verloren. Kamp wil

Let Diselijk maken dai deze warmte via een nieuw leidingnet

van buizen komen, dat de warmte e beainning of a

naar woningen transporteert. In Zuid-Holland wordt al gewerkt aan zo'n 'warmterotonde'. Kamp komt op korte termijn met een wetsvoorstel om de aanleg van warmtenetten

In gebieden die straks helemaal overstappen op restwarmte of aardwarmte zullen nieuwe woni niet meer worden aanges het gasnet. Dat betekent een elektrische, keramisc ductiekookplaat. » P8

an visite hir thig FAN

BEL/LUX: €2.25 DUI/FRA/OOS: €2.75

PUBLICATIO ABOUT GEOTHERMAL ERA-NET FRONT PAGE

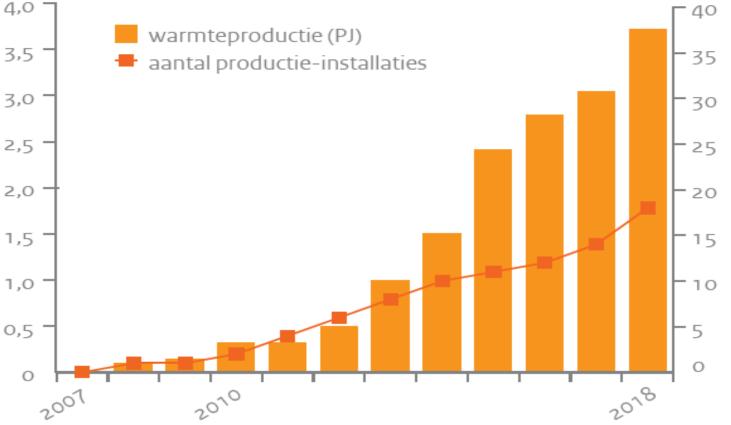

> water will be hot !

The rapid development of 3 Geothermal Energy in 2 The Netherlands

Total Geothermal Energy produced in NL in 2019 > 5 PJ

Totale aardwarmteproductie per jaar.

More than 25% of the EU population lives in areas directly suitable for geothermal district heating

ICELAND POLAND NETHERLANDS CZECH REPUBLIC **SLOVAKIA** AUSTRIA 9 MWth FRANCE Temperature distribution at 1000 m: T > 50°C at 2000 m· T > 90°0 SWITZERLAND Other potential reservoirs ITALY 22 MWth ROMANIA HUNGAR)

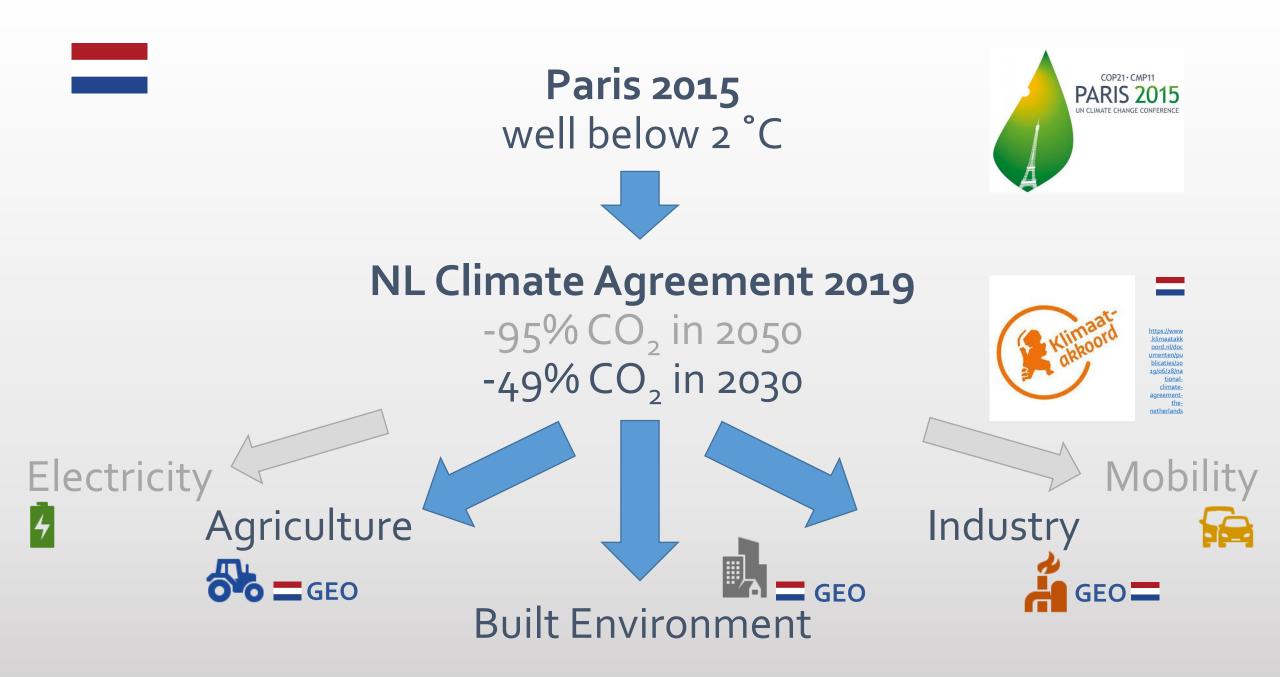
Map of areas suitable for geoDH networks and actual geoDH installed capacity according to available geological data

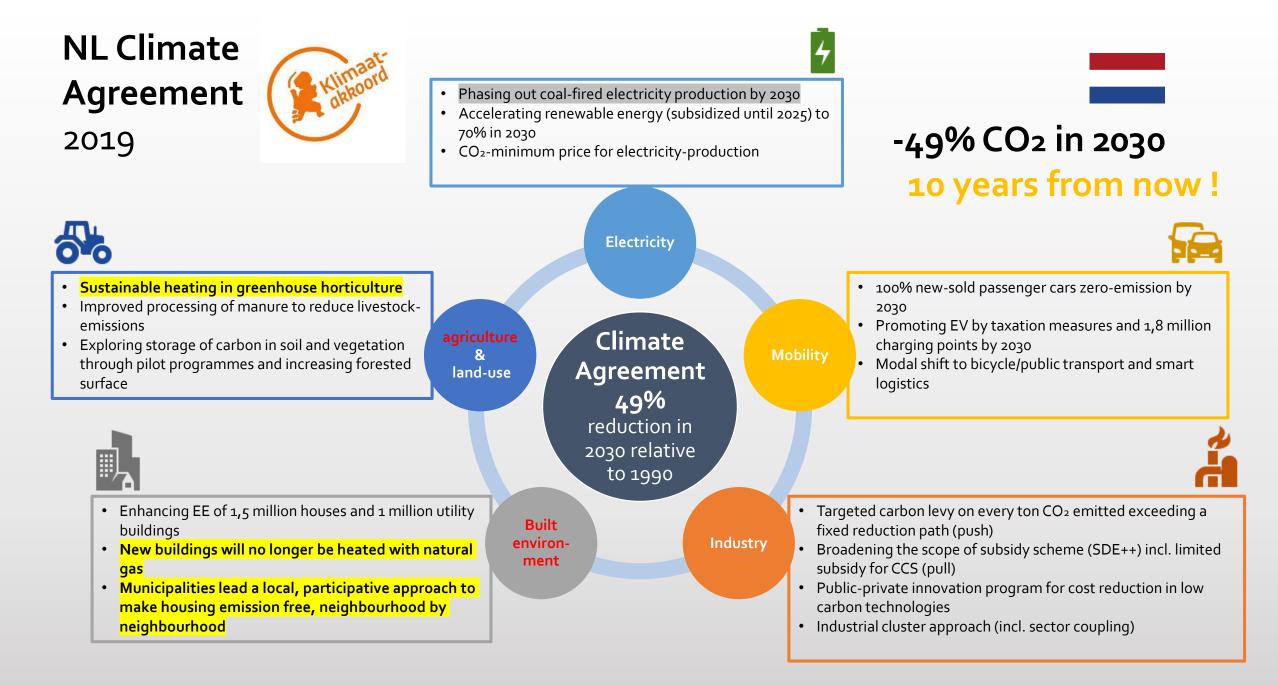
Source: ETIP-DG, adapted from GEODH and EGEC market report

NL policy instruments and framework conditions

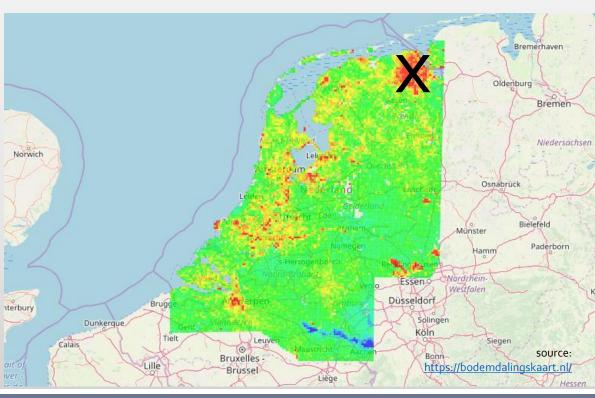

NL Climate Agreement 2019 Built Environment

- 2050: 7 mio houses + 1 mio other buildings 'van gas los'
- 2030: 1.5 mio existing houses 'van gas los'
  - Neighbourhood by neighbourhood
  - Municipalities know bij 2021 which neighbourhood will be tackled when
  - Residents will be involved
- Close of Groningen Gas field by 2022

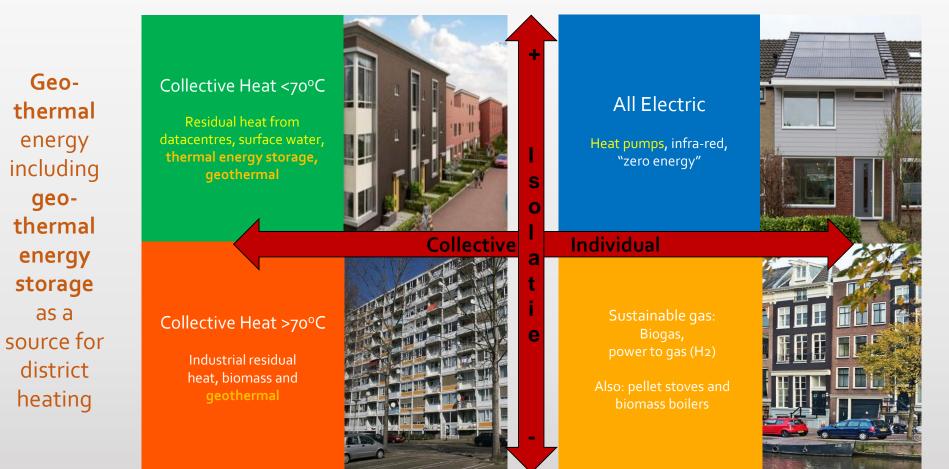

Alternatives for Heating with natural gas

Switch **from high** temperature **to low** temperature (district heating) systems

Geothermal in the Built Environment

VAN GAS

LOS

- Substantial potential share of **district heating** in 2050 (15 tot 45%)
- Geothermal: important source for district heating
- Without growth in (LT-)district heating, little growth geothermal energy
- Currently all (but one) geothermal projects connected to greenhouses
- Only one district heating system connected to geothermal ---> Minewater Heerlen

	2030	2050
Letter to Parliament	15 PJ	110 PJ
Climate Agreement	20 PJ	135 PJ
Masterplan (sector)	50 PJ	200 PJ

Geothermal energy in the Netherlands

Status per 1/1/2019:

- 17 projects in use (≈4 PJ)
- 5 in test phase, 11 in preparation
- Current depths typically between 2000 and 3000 m
- Temperatures 70 90 °C
- Projects becoming larger: > 20MW
- Looking at UltraDeepGeotherma
- But also shallower 500-1500m

Brussel

Gent

Rijsel

source: www.geothermie.nl

0 46

Keulen

0 61

SoAken

Bonn

Leer

Olden

Münste

Policy: to strengthen and accelerate

Target: 20 PJ in 2030; 135 PJ in 2050

- On top of regular subsidy (SDE+) and geothermal guarantee schemes (RNES)
- Special legislation for geothermal (before equal to oil and gas)
- Exploration of subsurface: SCAN
- Center of Expertise Heat: ECW
- State participation
- Innovation

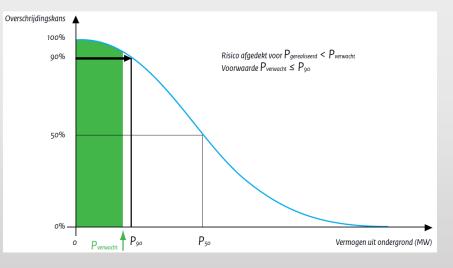
Subsidy & Guarantee schemes

Scheme www.rvo.nl/aardwarmte

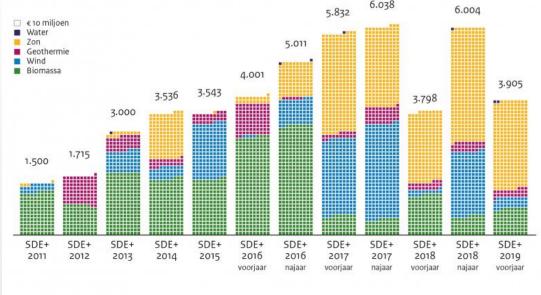
To cover the geological risk (P90) 9 rounds, start in 2009

- 28 projects submitted, 11 realized
- M€ 146 cumulative guarantees
- 4 claims

Verplichtingenbudget

per technologie in de verschillende SDE+-rondes

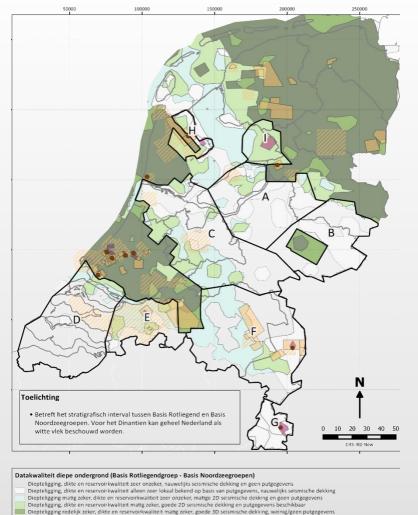

SDE+/SDE++ www.rvo.nl/sde

- Subsidises production of renewable energy including Renewable Heat since 2012
- **41** projects, > 850 MWth
- 18 projects operational (1/1/2020)
- 0,023 €/kWh subsidy for geothermal heat

Public Mining Data & Subsurface Exploration

- NLOG: central database www.nlog.nl all mining data in NL public after 5 years
- Knowledge from oil and gas
- SCAN: Seismic Survey to increase knowledge of the subsurface ('White spots')

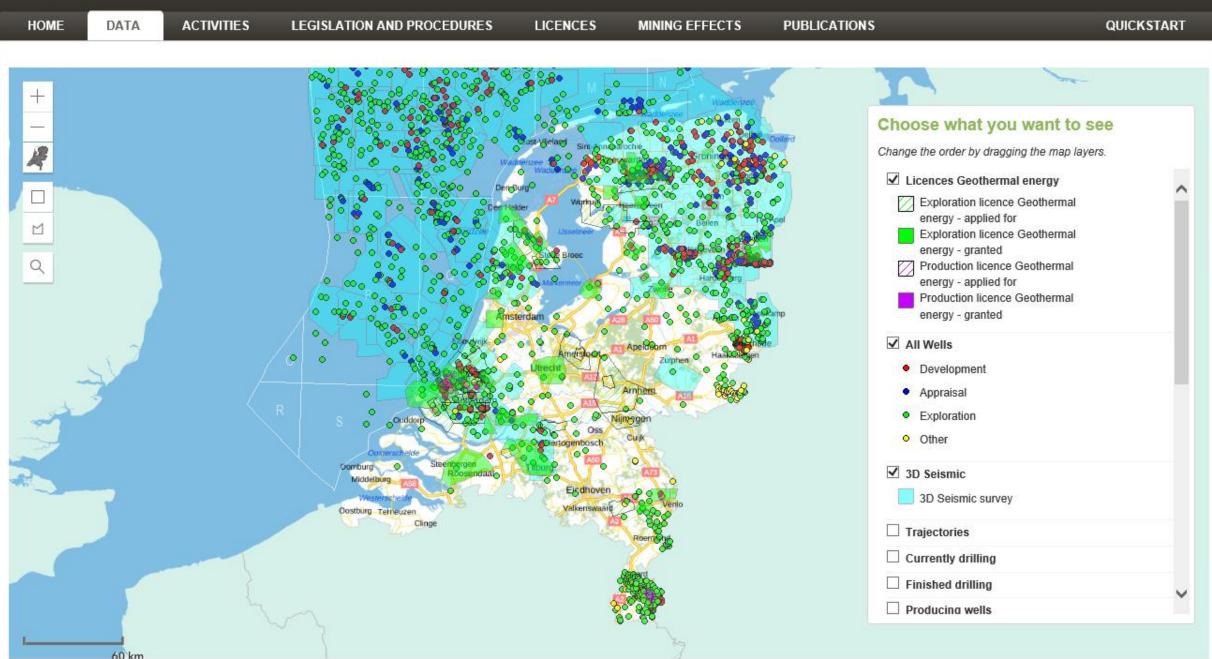

Diepteligging, dikte en reservoirkwaliteit redelijk zeker, goede 3D seismische dekking met nabijgelegen putgegevens

Geothermie-vergunningen Winningsvergunning Opsporingsvergunning, aangevraagd Opsporingsvergunning, aangevraagd

Productielocatie

NLOG

Contact | Links | 💳 💥

Centre of Expertise Heat & Heat Atlas

- ECW: Center of Expertise Heat

   @ RVO
   Knowledge Center for Heat Transition in the Built Environment

  www.expertisecentrumwarmte.nl
- WarmteAtlas.nl RVO HeatAtlas of the Netherlands: database with heat demand &

sources per neighbourhood

www.warmteatlas.nl

Innovation

- New markets
- Innovative technology
- Innovative concepts !!!
- Large scale Demonstration > Implementation
- Integral approach needed
- make geothermal robust, affordable and widely applicable > Make Heat Transition possible

OICW: Rijswijk Open Innovation Center for Sustainable Geo-Energy

Innovation Instruments <a>@RVO

- MMIP Renewable Heating & Cooling Multi-annual Mission oriented Innovation Programme (mid-TRL) Warming Up (19 M€, started 1/1/2020) integral approach incl. Geothermal / Storage
- DEI+ (high-TRL)
  Demonstration Energy & Climate Innovations
  95M€ in 2020, max. 15M€/project
- HE (high-TRL)
  Renewable Energy Innovation projects
  2x50 M€ in 2019 and 2020, max. 6M€/project
- European⁺ cooperation:

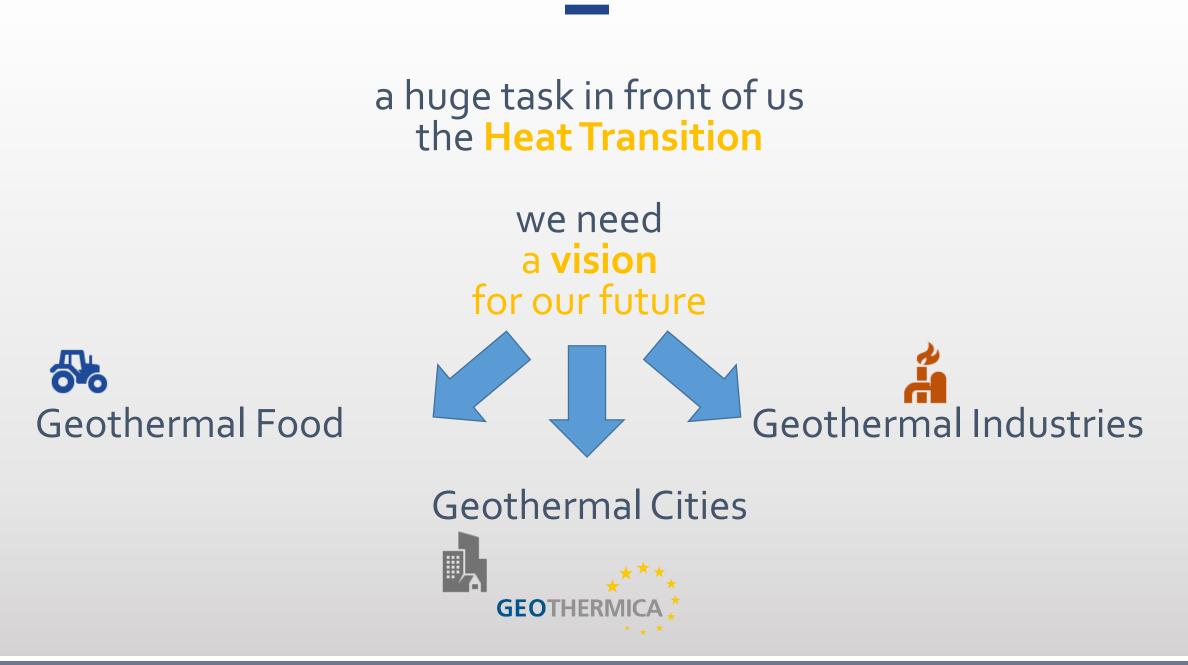

we need large scale Demonstation & Implementation of Geothermal

and innovation

(concepts & technology) to make geothermal robust, affordable and widely applicable

Our Geothermal Food

Our Geothermal Cities

गरा गरा

7 8 100

81 BL

105 105 --- 405 1

5 18 4

27

R 188 #

Our Geothermal Industries

ut tillinur.

formaggi di

31

GEOTHERMIC

The second

A Inrauggi bi

didamate a rota

Geothermal = `Local for Local'

but we need as well

global cooperation for a heating & cooling transition a joint vision a common strategy technology & knowledge-sharing & hands-on cooperation

Thanks for your attention !

paul.ramsak[at]rvo.nl

